

МАТУРСКА ПИТАЊА

МАТЕМАТИКА

1. Ако је $a + a^{-1} = 3$, израчунати $a^4 + a^{-4}$.
2. Ако је $x + y = u$, $xy = v$, изразити $x^5 + y^5$ помоћу u и v .
3. Ако је $\frac{x^2+x^{-2}}{x^2-x^{-2}} = a$, изразити $\frac{x^4+x^{-4}}{x^4-x^{-4}}$ помоћу a .
4. Упростити израз: $\sqrt{a+b+2\sqrt{ab}} \cdot \sqrt{a+b-2\sqrt{ab}}$.
5. Израчунати: $\sqrt{7+4\sqrt{3}} + \sqrt{7-4\sqrt{3}}$.
6. Израчунати: $\sqrt{7-\sqrt{48}} + \sqrt{5-\sqrt{24}} + \sqrt{3-\sqrt{8}}$.
7. Израчунати: $(6 + \sqrt{35})(\sqrt{14} - \sqrt{10})\sqrt{6} - \sqrt{35}$.
8. Израчунати: $\sqrt{\frac{5+2\sqrt{6}}{5-2\sqrt{6}}} + \sqrt{\frac{5-2\sqrt{6}}{5+2\sqrt{6}}}$.
9. Ако је $a = (3 + 2\sqrt{2})^{-1}$ и $b = (3 - 2\sqrt{2})^{-1}$, израчунати $(a + 1)^{-1} + (b + 1)^{-1}$.
10. Ако је $a = \frac{2-\sqrt{3}}{2+\sqrt{3}}$ и $b = \frac{\sqrt{3}-\sqrt{2}}{\sqrt{3}+\sqrt{2}}$, израчунати $((a + a^{-1}) + (b + b^{-1}))^{\frac{1}{2}}$.
11. Ако је a реалан број различит од нуле, израчунати: $a^{-1} (1 + a^{-2})^{-0,5} (1 + a^2)^{0,5}$.
12. Израчунати: $\frac{(0,27)^0 - (0,2)^{-1}}{\left(\frac{5}{23}\right)^{-1} \left(\frac{5}{2}\right)^3 + \left(\frac{-2}{5}\right)^{-1}}$.
13. Решити једначину по x : $\left(0,72 - \left(10 - \frac{9,99999}{1,1-x}\right) \cdot 0,625\right) : \frac{9}{40} = \frac{7}{10}$.
14. Ако је $p = 2 + \frac{(1,75 \cdot \frac{2}{3} - 1,75 \cdot \frac{9}{8}) : \frac{7}{12}}{\left(\frac{17}{80} - 0,0325\right) : 400} : (6,49 : 0,7 + 0,3)$ решити следећу једначину по x : $2 + 48x = p(1 - x)$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

15. Одредити број чијих је 12% једнако 4,2% броја:

$$\frac{3 + 4,2 : 0,1}{(1 : 0,3 - \frac{7}{3}) \cdot 0,125}$$

16. Концентрат сока садржи 75% воћног екстракта. Додавањем воде добија се разблажени сок који треба да садржи 15% воћног екстракта. Колико литара концентрата треба да би се добило 40l разблаженог сока?
17. За колико процената се повећа површина квадрата ако се његов обим повећао за 25%?
18. Кисела вода је поскупела 15%. Колико се те воде може сада купити за новац којим се пре поскупљења могло купити 368l?
19. У прва четири месеца, једна апотека остварила је 10% већи профит од планираног, док је наредна четири месеца профит био 17% мањи од планираног. Колики профит мора бити у последња четири месеца да би се реализовао планирани годишњи профит?
20. Пре загревања раствора соли у води његова концентрација је била 13%, а после је 25%. За колико процената се загревањем смањила количина раствора?
21. Ако се помеша 70 литара 72% алкохола са 40 литара 96% алкохола, колико литара воде треба додати, па да се добије раствор од 48% алкохола?
22. Имамо две смеше злата и сребра. У првој смеси количине ових метала односе се као 1 : 13, а у другој 3 : 5. Колико треба узети од сваке смеше да би се добило 17kg нове смеше у којој ће злато и сребро бити у размери 3 : 11?
23. Ако је a реалан позитиван број, израчунати:

$$\frac{(a+1)^4 - 1}{a(a+2)} - (a+1)\sqrt{\frac{(a+1)(a^3+1)}{a^2 - a + 1}}$$

МАТУРСКА ПИТАЊА

24. Израчунати:

$$\left(\frac{\sqrt{x} + \sqrt{y}}{\sqrt{x+y}} - \frac{\sqrt{x+y}}{\sqrt{x} + \sqrt{y}} \right)^{-2} - \frac{x+y}{2\sqrt{xy}}.$$

25. Израчунати:

$$\frac{a - a^{-2}}{\sqrt{a} - \sqrt{a^{-1}}} - \frac{1 - a^{-2}}{\sqrt{a} + \sqrt{a^{-1}}} - \sqrt{a}.$$

26. Израчунати:

$$\frac{2\sqrt{b}}{\sqrt{a} + \sqrt{b}} + \left(\frac{\sqrt{a^3} + \sqrt{b^3}}{\sqrt{a} + \sqrt{b}} - \frac{1}{(ab)^{-\frac{1}{2}}} \right) (a - b)^{-1}.$$

27. Одредити реалан број m тако да остатак при дељењу полинома $x^2 + mx + 2$ са $x - 1$ буде три пута већи него при дељењу истог полинома са $x + 3$.

28. Решити једначину: $|x + 2| + |x - 1| = |x + 3|$.

29. Решити једначину: $3 + |x - 6| = |x - 3|$.

30. Решити неједначину: $|x - 1| + |2x - 6| < 3$.

31. Одредити p , реалан број, тако да график функције

$$f(x) = (p - 1)x^2 - (p + 8)x + p + 5,$$

додирује x -осу и да функција f има максимум.

32. Графици свих функција

$$f(x) = -x^2 + 2(m + 1)x + 3m - 1 \quad (m \in \mathbb{R})$$

пролазе кроз тачку A . Наћи координате тачке A , а затим одредити m за које график функције f има теме у тачки A .

33. Одредити све вредности m тако да минимум функције

$$f(x) = (m - 2)x^2 - 2(m + 1)x + 5m$$

буде мањи од -1 .

МАТУРСКА ПИТАЊА

34. За које вредности реалног броја k једначина по x :

$$\frac{2x}{x+2} + \frac{kx+2}{x^2-4} = \frac{x-1}{x-2},$$

нема реалних решења?

35. За разне вредности реалног броја a ($a \neq 2$) одредити природу решења једначине $(a-2)x^2 - (a+2)x + (a+2) = 0$.

36. Наћи квадратну једначину облика $x^2 + px + q = 0$, чија решења x_1 и x_2 задовољавају:

$$3(x_1 + x_2) - 5x_1x_2 = -9, \quad 5(x_1 + x_2) + 2x_1x_2 = 47.$$

37. Нека су α и β решења једначине $kx^2 - (2k+1)x + 1 = 0$. Одредити реалан број k тако да буде:

$$(i) \alpha^2 + \beta^2 = 3; \quad (ii) \alpha\beta^2 + \alpha^2\beta = -1; \quad (iii) \alpha^{-1} + \beta^{-1} = 5.$$

38. Ако су α и β нуле функције

$$f(x) = kx^2 - (k+3)x + k + 4 \quad (k \in \mathbb{R}, k \neq 0, k \neq -1),$$

изразити $\frac{1+\alpha}{1-\alpha} + \frac{1+\beta}{1-\beta}$ у зависности од k .

39. Решити једначину: $|x^2 - 4| - 2|x^2 - 9| = 14 - x^2$.

40. Решити једначину: $x^2 - |5x - 3| - x = 2$.

41. Одредити a тако да је неједнакост

$$\left| \frac{x^2 + ax + 1}{x^2 + x + 1} \right| < 2$$

тачна за сваки реалан број x .

42. Решити систем једначина: $x + y - 4 = 0, \quad x^2 + y^2 - 4x = 0$.

43. Решити систем једначина: $5x + 7y = 61, \quad xy = 8$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

44. Решити систем једначина: $x^2 + xy + y^2 = 4$, $x + xy + y = 2$.
45. Решити систем једначина: $x + xy + y = 5$, $x^2y + xy^2 = 6$.
46. Решити систем једначина: $x^2 + xy + y^2 = 19$, $x^2 - xy + y^2 = 7$.
47. Решити једначину: $\sqrt{3-x} = x - 5$.
48. Решити једначину: $\sqrt{9+x^2} = x + 1$.
49. Решити једначину: $\sqrt{x-3} + \sqrt{x+2} = 5$.
50. Решити једначину: $\sqrt{1+x} - \sqrt{1-x} = 1$.
51. Решити једначину: $\sqrt{x^2 - 3x + 2} + 4 = 5x$.
52. Решити једначину: $x^2 - 3x + \sqrt{x^2 - 3x + 11} = 1$.
53. Решити једначину: $\sqrt[5]{\frac{16x}{x-1}} + \sqrt[5]{\frac{x-1}{16x}} = \frac{5}{2}$.
54. Решити једначину: $13^x = 12^{x-1} + 12^x$.
55. Решити једначину: $6^{x+1} + 7 \cdot 4^{x+1} = 4^{x+3} - 28 \cdot 6^{x-1}$.
56. Решити једначину: $7 \cdot 3^{x+1} - 5^{x+2} = 3^{x+4} - 5^{x+3}$.
57. Решити једначину: $5^x + 3 \cdot 5^{x-2} = 140$.
58. Решити једначину: $3 \cdot 18^x + 2 \cdot 8^x = 5 \cdot 12^x$.
59. Решити једначину: $\left(\frac{1}{2}\right)^{\sqrt{x^2}} \cdot (\sqrt{2})^{\frac{1}{18}} = 1$.
60. Решити једначину: $2^{3x} \cdot 3^x - 2^{3x-1} \cdot 3^{x+1} = -288$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

61. Решити једначину: $\sqrt[3]{729} = 243 \cdot 3^{-x}$.
62. Решити једначину: $\left(\frac{7}{2}\right)^{x+1} \left(\frac{4}{49}\right)^{x^2+2x-11} = \left(\frac{7}{2}\right)^9$.
63. Решити једначину: $4^{4x+8} - 5 \cdot 4^{2x+5} + 64 = 0$.
64. Решити једначину: $\left(\sqrt{5 + \sqrt{24}}\right)^x + \left(\sqrt{5 - \sqrt{24}}\right)^x = 10$.
65. Ако је $\log_{10} 3 = a$ и $\log_{10} 11 = b$, израчунати $\log_9 2, 97$.
66. Решити једначину: $\log x - \log \frac{1}{x-1} - \log 56 = 0$.
67. Одредити домен функције: $f(x) = \log_{3-x}(15x - 25 - 2x^2)$.
68. Решити једначину: $\log_{16} x + \log_4 x + \log_2 x = 7$.
69. Решити једначину: $\log_{3x+4}(4x^2+4x+1) + \log_{2x+1}(6x^2+11x+4) = 4$.
70. Решити једначину: $\log_5 (26 - 5^{1-x}) = 1 + x$.
71. Ако је $\operatorname{tg} \alpha = -\frac{2\sqrt{5}}{5}$ и $0 < \alpha < \pi$, израчунати: $\sin \alpha$ и $\cos \alpha$.
72. Ако је $\operatorname{tg} x = 3$, израчунати: $\frac{2 \sin 2x - 3 \cos 2x}{4 \sin 2x + 5 \cos 2x}$.
73. Ако је $\sin \alpha = \frac{4}{5}$ и $\alpha \in \left(\frac{\pi}{2}, \pi\right)$, израчунати: $\cos \frac{\alpha}{2}$.
74. Ако је $\operatorname{tg} x + \operatorname{ctg} x = 3$, израчунати: $\operatorname{tg}^4 x + \operatorname{ctg}^4 x$.
75. Ако је $\sin x - \cos x = \frac{1}{2}$, израчунати: $\sin^3 x - \cos^3 x$.
76. Ако је $\sin x - \cos x = \frac{1}{2}$, израчунати: $\sin 3x + \cos 3x$.
77. Израчунати: $\frac{\cos \frac{19\pi}{6} \sin \frac{14\pi}{3} \operatorname{tg} \frac{17\pi}{4}}{\operatorname{ctg} \frac{10\pi}{3} \cos \frac{7\pi}{4} \sin \frac{8\pi}{3}}$.
78. Израчунати: $\operatorname{tg} 15^\circ + \operatorname{tg} 75^\circ + \operatorname{tg} 135^\circ$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

79. Решити једначину: $\cos(2x + \frac{\pi}{4}) - \cos 2x = 0$.
80. Решити једначину: $\sin^2 x - 15 \cos^2 x = 1$.
81. Решити једначину: $2 \sin^2 x - 3 \sin x + 1 = 0$.
82. Решити једначину: $2 \cos^2 x + \sin x - 1 = 0$.
83. Решити једначину: $3 \sin^2 x - 3 \cos^2 x = 2\sqrt{3} \sin x \cos x$.
84. Решити једначину: $\sin x + \cos x = \sqrt{2}$.
85. Решити једначину: $\sin x - \sqrt{3} \cos x = -2$.
86. Решити једначину: $\sin^4 x - \cos^4 x = \cos x$.
87. Решити једначину: $\sin^4 x + \cos^4 x = \frac{5}{8}$.
88. Дати су кругови $(x - 2)^2 + y^2 = 9$ и $(x + 1)^2 + (y - 3)^2 = 9$. Наћи једначине њихових заједничких тангенти.
89. Наћи једначину круга чији је центар на правој $4x - 5y - 3 = 0$ и који додирује праве $2x - 3y - 10 = 0$ и $3x - 2y + 5 = 0$.
90. Написати једначину круга који садржи тачку $(1, 0)$ и који додирује две паралелне праве $2x + y + 2 = 0$ и $2x + y - 18 = 0$.
91. Наћи једначине кругова који додирују три дате праве: $3x + 4y - 35 = 0$, $3x - 4y - 35 = 0$ и $x - 1 = 0$.
92. Одредити геометријско место средина тетива параболе $y^2 = 4x$ које су паралелне правој $x + y + 3 = 0$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

93. Права $x - 2y - 6 = 0$ сече параболу $y^2 = 2x$ у двама тачкама. Одредити једначине тангенти параболе у тим тачкама.
94. Под којим се углом види парабола $y^2 = 16x$ из тачке $(-4, -2)$.
95. Одредити тачку која припада елипси $8x^2 + 18y^2 = 144$ и која је најближа правој $2x - 3y + 25 = 0$, а затим одредити њено одстојање од праве.
96. Наћи једначине тангенти конструисаних из тачке $(-5, 4)$ на елипсу $4x^2 + 25y^2 = 100$.
97. Наћи заједничке тангенте елипси $9x^2 + 16y^2 = 144$ и $16x^2 + 9y^2 = 144$.
98. Одредити $f(x)$ ако је $\frac{1}{2}f(x) + 2f\left(\frac{1}{x}\right) = x$.
99. Одредити $f(x)$ ако је $f\left(\frac{x-1}{x+2}\right) + 2f\left(\frac{x+2}{x-1}\right) = x$.
100. Одредити $f(x)$ и $g(x)$ ако је:
- $$f\left(\frac{x}{x+1}\right) + g(x+2) = 2x, \quad f\left(\frac{x}{x+1}\right) - g(x+2) = x$$
101. Ако је $f(x-1) = x^2$, наћи $f(x)$, $f(x+1)$ и $f^{-1}(x)$ за $x \geq -1$.
102. Одредити инверзну функцију функцији:
 (i) $f(x) = 5x - 3$; (ii) $f(x) = \frac{x+1}{x-1}$; (iii) $f(x) = \frac{ax+b}{cx+d}$.
103. Одредити инверзну функцију функцији:
 (i) $f(x) = 3^x$; (ii) $f(x) = 2^{-x}$; (iii) $f(x) = 2^x + 7$.
104. Одредити инверзну функцију функцији:
 (i) $f(x) = 3 + \log_2(x^2 - 1)$, $x > 1$; (ii) $f(x) = \log_3(x + \sqrt{x^2 + 1})$.

МАТУРСКА ПИТАЊА

105. Одредити инверзну функцију функцији:

$$f(x) = \frac{a^x + a^{-x}}{2}, \quad a > 1, \quad x \leq 0.$$

106. Написати развој бинома: (i) $(2x + 5)^4$ (ii) $(x + \frac{1}{x})^5$.

107. Наћи пети члан у развоју бинома $(2\sqrt{x} - x\sqrt{8})^{10}$.

108. Наћи средњи члан у развоју бинома $(\frac{1}{x} - \sqrt{x})^8$.

109. Одредити x тако да четврти члан у развоју бинома $(3x - \frac{1}{9x^2})^8$ буде једнак -56 .

110. Наћи рационалне чланове у развоју бинома $(\sqrt[5]{3} + \sqrt[7]{2})^{24}$ и одредити који су по реду.

111. Наћи члан у развоју бинома $(x^{\frac{3}{2}} + x^{-\frac{1}{3}})^n$ који садржи x^5 ако је збир коефицијената тог развоја једнак 128.

112. Одредити x , тако да трећи члан у развоју бинома

$$\left(2\sqrt[3]{2^{-1}} + \frac{4}{4^{-x}\sqrt{4}}\right)^6$$

буде једнак 240.

113. Колико чланова аритметичког низа, чији је први члан 7, а разлика 5, треба сабрати да би се добио збир једнак 243.

114. Решити једначину по x : $3 + 10 + 17 + \dots + x = 345$.

115. Наћи аритметички низ (a_n) за који је: $S_2 - S_4 + a_2 = 1$, $S_3 + a_3 = 17$, где је S_n сума првих n чланова низа.

МАТУРСКА ПИТАЊА

116. Ако је збир првих n чланова аритметичког низа $2n + 3n^2$, одредити двадесети члан тог низа.
117. Нека су (a_n) и (b_n) два аритметичка низа и нека S_n и σ_n означавају суме првих n чланова тих низова. Ако је $(4n + 27)S_n = (7n + 1)\sigma_n$, израчунати $\frac{a_{11}}{b_{11}}$.
118. Између бројева $\frac{1}{4}$ и $-\frac{39}{4}$ уметнути 19 бројева $x_1, x_2, \dots, x_{19}$ тако да $\frac{1}{4}, x_1, x_2, \dots, x_{19}, -\frac{39}{4}$ буду узастопни чланови аритметичког низа. Израчунати $x_i, i = 1, 2, \dots, 19$.
119. Одредити шест узастопних чланова геометријског низа ако је збир прва три члана 112, а последња три 14.
120. Четири позитивна броја чине узастопне чланове геометријског низа. Наћи те бројеве ако је први већи од другог за 36, а трећи од четвртог за 4.

